

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **N. O.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Akbulatem Kadievem
sídlem Václavské náměstí 775/8, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-549/ZA-ZA11-P15-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č.j. OAM-549/ZA-ZA11-P15-2022 se zrušuje a věc se vrací žalovaného k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-549/ZA-ZA11-P15-2022 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podané dne 30. 5. 2022 rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

§ 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce zopakoval svůj azylový příběh, je občanem Ruské federace, který vykonal základní vojenskou službu (od 26. 6. 2020 do 25. 6. 2021) a následně byl přerazen do záloh. Přibližně v polovině března 2022 se v X zúčastnil protiválečných demonstrací, během kterých byl napaden příslušníky ruské policie, tzv. OMONu. Dne 4. nebo 5. 5. 2022 se do žalobcova domova za jeho nepřítomnosti dostavili příslušníci vojenské správy, přičemž cílem návštěvy bylo odvedení žalobce do války v rámci tzv. tajné mobilizace. To si žalobcovi rodiče nepřáli, proto ihned rozhodli o jeho emigraci do Evropy. Po příjezdu do ČR se žalobce zorientoval, vyhledal právní pomoc a požádal o mezinárodní ochranu.
3. Předně namítal, že podklady, na základě kterých žalovaný rozhodoval, nebyly aktuální. Nijak totiž nezohledňovaly novelizaci ruského federálního zákona o vojenské povinnosti a vojenské službě (č. 53-FZ ze dne 28. 3. 1998), která nově zavedla možnost elektronického doručení povolávacího rozkazu, novela tak očividně signalizuje novou vlnu mobilizace, na to poukazoval ve vyjádření ze dne 5. 9. 2023. Po jeho doručení má osoba zákaz opuštění Ruska, přičemž nedostaví-li se povolaný na základě povolávacího rozkazu, budou pro něj plynout následky (znemožnění získání úvěrů, odebrání řidičského oprávnění atd.). Žalobce se tak doručení povolávacího rozkazu nevyhne ani mimo území Ruské federace, natož přímo tam. Přestože mobilizace není oficiálně vyhlášena, ruští vojáci se nadále budou posílat na Ukrajinu, neboť je třeba „nahradit“ již padlé vojáky, nezávisle na tom, jak tento proces Vladimir Putin pojmenuje. Žalobce upozornil, že jednání a prohlášení Vladimira Putina nelze posuzovat podle toho, jak je on sám nazývá, nýbrž podle jejich skutečného obsahu. Přiložil odkazy na řadu materiálů z internetových zdrojů, na které poukazoval již ve správním řízení.
4. Žalovaný žalobci vytkl, že ruský zákon o vojenské povinnosti a vojenské službě nepředložil, žalobce však na něj ve vyjádření ze dne 5. 9. 2023 poukázal a shrnul jeho obsah. Žalobci tak reálně hrozí, že po návratu do vlasti bude ihned povolán do války, či bude za podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR trestán ruskými státními orgány, těm bude zcela zřejmé, že žalobce utekl na území státu, který je Ruskem zařazen na seznam nepřátelských zemí, a to vůbec jako jedna z prvních zemí.
5. Žalobce nesouhlasil se závěry žalovaného co do hodnocení branné povinnosti a její azylové relevance, mezinárodní předpisy ani příručky nemůžou být bez dalšího na žadatele o mezinárodní ochranu z Ruska aplikovány, samotné Rusko totiž mezinárodní předpisy a základní lidská práva nedodrží, čehož si ovšem žalovaný byl vědom. Dále není jasné, zda a z jakého důvodu bylo žalobci přičítáno konání Ruska, které zapříčinilo současný vojenský konflikt, na což však žalobce nemá žádný vliv, naopak v případě návratu může nést a s velkou mírou pravděpodobnosti ponese za svůj nesouhlas následky. Nelze ani přijmout závěr, že žalobce nebude postižen za podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí, neboť je obecně známým faktem, že státní moc v Rusku zneužívá svých zákonů k pronásledování nepohodlných nebo neposlušných občanů, o čemž svědčí až 25leté tresty ukládané novinářům, v této souvislosti zmínil také rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, dle kterého se od invaze na Ukrajinu nelze spoléhat na diplomatické záruky, ani nelze

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

monitorovat dodržování lidských práv v Rusku. Nejedná se o účelovou žádost, žalobce je odpůrcem ruského režimu a jen náhodou unikl trestu ruských bezpečnostních složek za projev svého stanoviska na demonstracích, navíc je pravděpodobné, že po znovuzvolení prezidenta bude Rusko pokračovat v bojích, a tedy i v mobilizaci. Upozornil na novelizaci § 29 zákona o azylu, přičemž podotkl, že své názory dokonce projevil a jednal podle nich, a to jak na protiválečné demonstraci v X, tak i svým odjezdem z území Ruska.

6. Upozornil, že je občanem pouze Ruska a k Ázerbájdžánu již fakticky žádné vazby nemá. V případě nuceného návratu do Ruska bude vystaven reálné hrozbě pronásledování

za podání žádosti o mezinárodní ochranu v nepřátelské zemi a nucen účastnit se válečné agrese na Ukrajině.

7. Napadené rozhodnutí žalobce shledal nezákonným ve smyslu § 78 s.ř.s., žalobce má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání politických názorů ve svém domovském státě, napadené rozhodnutí je tak v rozporu s § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dále napadené rozhodnutí založil na skutkovém stavu, který nemá oporu ve spise, respektive je s ním v rozporu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., přičemž tato skutečnost mohla ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a to zejména z důvodu neaktuálnosti a nesprávnosti podkladů, nesprávného postupu při teleologickém hodnocení novely zákona o vojenské povinnosti a vojenské službě, pravděpodobnosti stíhání a pronásledování žalobce za útěk do nepřátelské země a rovněž při hodnocení vyhýbání se pravděpodobné povinnosti žalobce účastnit se válečného konfliktu na Ukrajině. Upozornil na povinnost soudu přezkoumat žalobu dle stavu ex nunc.
8. Žalobce k žalobě nad rámec písemností obsažených ve správním spisu doložil také kopii rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 7. 2023, č. j. MV-7951-10/OAM-2023, kterým bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí ze dne 26. 11. 2022, jímž bylo žalobci uloženo správní vyhoštění s dobou, po kterou mu nelze umožnit vstup na území, v délce 1 roku.
9. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný popřel oprávněnost žaloby a odkázal na obsah správního spisu. Namítal, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován.
11. Tvrzeným důvodem žalobcovy žádosti a odchodu z Ruska byla jeho snaha vyhnout se nástupu na vojenskou službu a účasti ve válce. K tomu žalovaný v první řadě podotkl, že žalobce se narodil v Ázerbájdžánu a dle svého vyjádření má ruské občanství po rodičích. Ve vztahu k Ázerbájdžánu nedeklaroval naprosto žádné potíže se státními orgány či bezpečnostními složkami, natož potíže ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, ostatně ani nemohl, když v zemi od roku 2016 nebyl. Neuvedl ani obavy z mučení či nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

12. Co se týče povolání do vojenské služby v ruské armádě, žalovaný uvedl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, což uznávají i Úmluva o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále poukázal na informace obsažené v opatřených podkladech, podle nichž byla vyhlášena mobilizace ukončena. Žalobce neměl během svého života žádné problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami v míře odpovídající mučení či nelidskému a ponižujícím zacházení či trestání, nikdy nebyl z ničeho obviněn, natož aby byl trestně stíhán, ani neuvedl žádné jiné skutečnosti dokazující, že by konkrétně jemu v případě návratu do Ruska hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí takového jednání ze strany ruských orgánů, které by bylo možné vyhodnotit jako vážnou újmu. Žalobce neměl ani potíže s vycestováním. Samotná povinnost každého občana Ruska účastnit se vojenské služby nebo případně další mobilizace, pokud je evidentně zaměřena na všechny bojeschopné muže bez rozdílu rasy, národnosti či náboženství, nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ruských státních orgánů, a to ani v případě nasazení ve vojenském konfliktu. Obavy žalobce z povolání

do armády a účasti ve válce na Ukrajině jsou tak bezpředmětné. Totéž platí i o případné vojenské službě v Ázerbajdžánu. Nadto žalovaný dodal, že na Ukrajinu Rusko vysílá výlučně profesionální vojáky na základě smlouvy s armádou.

13. Konstatoval, že uvedené skutečnosti nespadají pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany, potažmo doplňkové ochrany, tvrzené obavy žalobce jsou spojeny pouze s jeho snahou o legalizaci pobytu v ČR, žalovaný tak žádost o udělení mezinárodní ochrany považoval za účelovou. Pokud chce žalobce setrvat na území ČR, musí se podrobit režimu zákona o pobytu cizinců.
14. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí podrobně zabýval hodnocením na základě aktuálních informačních zdrojů, vycházel z výpovědí žalobce, jím doložených informací, a dále informací shromážděných v průběhu správního řízení. Nedomnívá se tedy, že při svém postupu porušil zákon o azylu či správní řád, ani že napadené rozhodnutí je nezákonné a žalobce byl zkrácen na svých právech. Odmítl žalobní námitky, se všemi se ostatně vypořádal už v odůvodnění napadeného rozhodnutí.
15. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

16. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 30. 5. 2022 žádost o mezinárodní ochranu, ve které uvedl, že je státním příslušníkem Ruské federace, k čemuž přiložil kopii cestovního pasu, a jakožto občan s brannou povinností je nucen účastnit se válečného konfliktu na Ukrajině, s čímž zásadně nesouhlasí, což dával najevo mj. účastí na demonstracích. Při poskytnutí údajů k žádosti dne 9. 6. 2022 uvedl, že se narodil v Ázerbajdžánu, ale od roku 2016 je ruským státním občanem, kam se přestěhoval v roce 2016, přičemž ruské občanství získal po rodičích. Nebyl v žádné politické straně, ale zúčastnil se demonstrací proti politice Ruska a válce na Ukrajině, nesouhlasí se současnou politikou Ruské federace. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že měl být odveden do války, kde by musel zabíjet lidi, což nechtěl, jeho rodiče byli také proti, neměl jinou možnost, než vycestovat.

17. Při pohovoru dne 9. 6. 2022 uvedl, že vlastně neví, zda má od roku 2016, kdy se přestěhoval s rodinou do Ruska, pouze ruské státní občanství, či i to ázerbájdžánské. Vše řešil jeho otec, který mu řekl, kam zanést pas a co udělat. K Ázerbájdžánu už nemá žádné vazby, nemá tam žádné příbuzné, jeho ázerbájdžánský pas je neplatný, je občanem Ruské federace, kde byl také na vojně. Pokud by byl občanem Ázerbájdžánu, musel by sloužit v jejich armádě, navíc by si jej Rusko našlo i v Ázerbájdžánu, neboť jsou to sprátené země. Žalobce se rozhodl, že z Ruska odejde poté, co za ním 4. nebo 5. 5. přišli z vojenské správy, sám v té době nebyl doma, jeho rodiče proto rozhodli, že musí odjet z Ruska, byla totiž zahájena tzv. tajná mobilizace a rodiče nechtěli, aby jejich syn zemřel ve válce. Žalobce se rozhodl odcestovat do ČR, koupil si letenku, neboť zde žije jeho bratranec.
18. Při pohovoru dne 18. 8. 2022 popsal incident s ruskou policií, ke kterému došlo asi 2-3 týdny po začátku války s Ukrajinou. Žalobce se zúčastnil mítinku, který se policie snažila rozehnat, účastníky bila obušky, žalobci se podařilo utéct, ale jeho známé policie zadržela. Nikdy jindy žalobce žádné problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami neměl, ani při vycestování. K základní vojenské službě žalobce uvedl, že sloužil od 26. 6. 2020 do 25. 6. 2021, byl velitelem inženýrské rot, poté byl přeřazen do záloh, dokonce mu nabídli kontrakt, ale odmítl. Co se týče návštěvy příslušníků vojenské správy dne 4. nebo 5. 5., žalobce převyprávěl, co mu pověděl jeho otec, neboť sám nebyl v té době doma. K žalobci domů přišly 2 osoby v uniformě a ptaly se po něm, měly s sebou papír se jménem žalobce, otci řekly, že se žalobce musí dostavit na vojenskou správu, žádný dokument mu doma nenechaly. Totéž se stalo příbuzným i mužům, kteří s žalobcem sloužili, předvolali je na vojenskou správu a poslali je do války, co jiného by žalobce měl na vojenské správě dělat, když už povinnou vojenskou službu dokončil, je jasné, že by žalobce poslali bojovat. V Rusku probíhá tajná mobilizace, přicházejí domů za těmi, kterým se vedlo na vojně dobře a pak tomu člověku nabízí peníze, přemlouvají, slibují. Musí se jednat o tajnou mobilizaci, jinak by to ohlásili v televizi nebo v místním rozhlase, navíc je to logické, válka na Ukrajině trvá dlouho a spoustu lidí už zemřelo, kdo by souhlasil s tím, že půjde bojovat. Žalobce má informace o odvodu blízkého známého, na sociální síti byl rovněž ve spojení s jinými vojáky, se kterými byl na vojně, kteří slouží na základě kontraktu. Od toho 4. nebo 5. 5. prakticky každý týden chodí k žalobci domů a ptají se otce, kde žalobce je, nějakou dobu dokonce jezdili i do X do žalobcova místa trvalého pobytu, nikdo tam nebydlí, vojáci se ale snažili dotlouct. Ke své účasti na demonstracích žalobce uvedl, že se zúčastnil pouze jednoho protestu, kde na něj útočili obušky, proto už nic takového nechtěl opakovat, měl strach. Protest neorganizoval, ani v něm neměl žádnou zvláštní roli. Jiným způsobem svůj nesouhlas s politikou Ruska neprojevoval.
19. Součástí spisu je kopie cestovního pasu žalobce Ruské federace č. X platného od 9. 10. 2019 do 9. 10. 2029, kopie cestovního pasu Ázerbájdžánu č. X platného od 14. 3. 2016 do 14. 3. 2021, kopie žalobcovy vojenské knížky a výpis z příkazu velitele vojenského útvaru k uvolnění z vojenské služby a přeřazení do záloh.
20. Žalovaný shromáždil tyto podklady týkající se situace v Rusku a Ázerbájdžánu: a) Informace OAMP ze dne 12. 7. 2023 – Ázerbájdžán – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv; b) Informace OAMP ze dne 8. 3. 2023 – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv; c) Informace OAMP ze dne 31. 10. 2023 – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí; d) Výňatek z Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace (bod 7) a e) Informace OAMP Ruská federace Informace MZV ČR č.j. 13675/2022-LPTP ze dne 24. 1. 2023, Návraty občanů Ruské federace do vlasti, ze dne 10. 2. 2023.

21. Ve vyjádření k podkladům napadeného rozhodnutí ze dne 5. 9. 2023 žalobce uvedl, že podklady nejsou aktuální ani úplné a nezohledňují reálnou situaci v Ruské federaci, a proto nemůžou adekvátně posloužit k vydání rozhodnutí. Žalobcovy obavy z povolání do ruské armády a z nasazení do bojů na Ukrajině jsou relevantní, přestože nedostal povolávací rozkaz, samotné nedoručení neznamená, že žalobce nebyl povolán. V současnosti sice v Rusku není vyhlášen stav mobilizace, fakticky ovšem ruská vláda nadále plánuje posílat vojáky do války, v roce 2023 totiž došlo velmi rychle k novelizaci zákona o vojenské povinnosti a vojenské službě a nově lze povolávací rozkaz doručovat i elektronicky, což cílí na osoby stranící se mobilizace např. v zahraničí, po jeho doručení má osoba zákaz opuštění Ruska, přičemž nedostaví-li se povolaný na základě povolávacího rozkazu, budou pro něj plynout následky (znemožnění získání úvěrů, odebrání řidičského oprávnění atd.). Žalobce se tak nově nevyhne předání povolávacího rozkazu ani mimo území Ruské federace. Odkázal na řadu informačních zdrojů v podobě internetových odkazů. Namítal, že novela vůbec nebyla řešena v podkladech pro vydání rozhodnutí. Rovněž žalobcovy obavy z pronásledování ze strany ruských státních orgánů jsou opodstatněné, neboť svůj názor a nesouhlas s politikou Ruské federace projevil jak svou účastí na demonstracích, tak svým odjezdem a následným setrváním mimo území Ruské federace. Poukázal na novelizaci § 29 zákona o azylu.
22. Napadené rozhodnutí bylo vyhotoveno dne 5. 2. 2024, žalovaný v něm podrobně rekapituloval tvrzení žalobce, včetně žalobcova vyjádření k podkladům, a jím předložené materiály, kdy mezi podklady přijal vojenskou knížku a rozhodnutí o zařazení žalobce do zálohy. Žalovaný vyšel z toho, že žalobce prokázal svou ruskou státní příslušnost, nicméně během řízení bylo zjištěno, že je rovněž ázerbájdžánským státním příslušníkem, a to na základě cestovního dokladu Ázerbájdžánu platného do 14. 3. 2021. Žalobce přitom během správního řízení neuvedl, že by se ázerbájdžánského občanství vzdal, ani nepředložil důkazy, že ázerbájdžánskou státní příslušnost pozbyl. Vyjmenoval podklady, které shromáždil ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Rusku a v Ázerbájdžánu. Mezi podklady pro rozhodnutí zahrnul vyjádření žalobce ze dne 5. 9. 2024. K výtkám stran opatřených zpráv o situaci v Rusku uvedl, že opatřené informace komplexně mapují aktuální politickou a bezpečnostní situaci v Rusku, a to i ve vztahu k probíhajícímu konfliktu na Ukrajině, žalobce ostatně ani neupřesnil, jak konkrétně měla namítaná neaktuálnost ovlivnit rozhodnutí ve věci, ani nenavrhl jiné podklady, které by měly být využity. Ani v kontextu novely zákona o vojenské povinnosti a vojenské službě žalobce neuvedl, jak by nová právní úprava mohla ovlivnit samotné rozhodnutí ve věci, nedoložil ani znění nové úpravy. Nedostatky podkladů tak nezjistil. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobci nelze udělit azyl z důvodu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce nebyl v Rusku ani v Ázerbájdžánu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, nevykonával žádnou politickou činnost, nikdy neměl problémy se státními orgány nebo bezpečnostními složkami. V Rusku se sice zúčastnil jedné demonstrace, tuto ojedinělou účast však nijak

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nedoložil, nelze ji považovat za činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, jindy mu nikdo v uplatňování práv nebránil, šlo o ojedinělý incident a jinak problémy neměl. Bití obušky nelze považovat za pronásledování, ale za exces zasahujících příslušníků. Žalovaný nedospěl ani k závěru, že by žalobce mohl v Rusku či Ázerbájdžánu pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. K tvrzenému nesouhlasu s politikou Ruska žalovaný odkázal na své odůvodnění k § 12 písm. a) zákona o azylu. Co se týče obav z povolání do vojenské služby v ruské armádě a účasti ve válce na Ukrajině, konstatoval, že branná povinnost i povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, což uznávají i mezinárodní úmluvy o lidských právech, v případě žadatele nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně, dále poukázal na to, že dle opatřených podkladů byla vyhlášena mobilizace již ukončena. Žalobce nijak nepodložil své tvrzení o domnělé „tajné“ mobilizaci, ani žalovaný nezjistil žádné skutečnosti podporující toto tvrzení. Z výpovědi žadatele navíc vyplynulo, že „tajnou“ mobilizací myslí spíše snahu ruských vojenských orgánů hledat zájemce o tzv. kontrakt, tedy dobrovolný nástup do služby do bojů na Ukrajině za finanční úplatu. Dle zjištěných informací pak ani záložníkům vracejícím se do Ruska nehrozí vyšší riziko jejich povolání k výkonu vojenské služby nebo nasazení do bojů. Případná další mobilizace, pokud je evidentně zaměřená na všechny bojeschopné muže bez rozdílu, nemůže být považována za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Obavy z povolání do ruské armády jsou bezpředmětné, to samé platí i o armádě Ázerbájdžánu, kde mobilizace neprobíhá, ani tamní vojáci nejsou posíláni na Ukrajinu. Žádost o mezinárodní ochranu tak žalovaný považuje za čistě účelovou a podanou s cílem legalizovat pobyt na území, legalizace pobytu však není důvodem obsaženým v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný shledal, že nejsou dány ani důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. K podkladům a námítkám žalobce se vyjádřil stejně, jako v případě azylu. Výkon vojenské služby nelze považovat za takové zacházení, navíc jedinci v současné době nemůžou být do armády odváděni, neboť vyhlášena mobilizace byla ukončena. Ke zmíněné demonstraci proti válce na Ukrajině odkázal na předchozí odůvodnění, žalobce nezmínil, že by měl v Rusku jakékoliv problémy. Co se týče důvodu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, v Rusku ani Ázerbájdžánu neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, v souvislosti s válkou na Ukrajině hrozí nebezpečí zejména v blízkosti hranic s Ukrajinou, tam ale žalobce nežil.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

23. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
24. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť účastníci ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s projednáním věci bez nařízení jednání. Zároveň soud postupoval podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

25. Pokud jde o posouzení důvodů dle § 12 písm. a) zákona o azylu, žalobce žádné pochybení žalovaného nenamítal, soud se tedy tímto posouzením žalovaného zvláště nezabýval.
26. Hlavní žalobní námitka spočívala v tom, že žalovaný nesprávně vyhodnotil nebezpečí povolání žalobce do ruské armády a do války na Ukrajině, v této souvislosti nevzal v úvahu aktuální situaci v Rusku ohledně mobilizace a konkrétní tvrzení žalobce. Tato námitka je důvodná.
27. Žalovaný pochybil již v teoretických úvahách týkajících se hodnocení branné povinnosti jako důvodu pro poskytnutí mezinárodní ochrany, tyto pak použil jak v části týkající se azylu, tak v části týkající se doplňkové ochrany.
28. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
29. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) *aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*
30. Podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice *za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.*
31. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se mezi tato jednání řadí zločiny proti míru, válečné zločiny, zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech a činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.
32. Obecně lze sice souhlasit se žalovaným, že branná povinnost a výkon vojenské služby představuje základní státoobčanskou povinnost a není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani v případě, kdyby byl spojen s rizikem povolání do bojových akcí ve válečném konfliktu nebo s hrozbou trestní sankce za nenastoupení vojenské služby. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, rozsudek ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018-39, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015-43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015-34. V usnesení ze dne 2. 9. 2021, č. j. 9 Azs 159/2021-23, však Nejvyšší správní soud vyslovil: „*Stěžovatelova obava z povolání do armády není sama o sobě azylově relevantním důvodem, jelikož odmítání*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

výkonu vojenské služby „odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“ (srov. rozsudky NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44). Branná povinnost sama o sobě je zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby zakládá azylově relevantní důvody jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv (srov. např. usnesení NSS ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34).“

33. Jak je patrné z citovaného rozsudku NSS, z tohoto obecného pravidla existují výjimky, které žalovaný opomněl vzít v úvahu, přestože můžou být relevantní právě v případě žalobce. V důsledku toho jsou úvodní úvahy žalovaného týkající se posouzení plnění branné povinnosti jako možného azylově relevantního důvodu chybné, což se následně promítá do zjišťování skutkového stavu, hodnocení podkladů a konkrétního azylového příběhu žalobce. Je nezbytné upozornit zejména na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, podle kterého „samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“ (podtržení doplněno)
 34. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, „[a]zylově relevantní by bylo také odmítání vojenské služby odůvodněné tím, že by znamenalo ve smyslu rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94-27, „podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) právě z těchto důvodů (a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život).“
 35. Je obecně známou skutečností, že na Ukrajině probíhá ode dne 24. 2. 2022 mezinárodní ozbrojený konflikt, který se týká v podstatě celého území státu, k tomu např. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2022 č.j. 4 Azs 214/2022-41: „Nicméně v dané věci je třeba přihlídnout k bezprecedentní situaci, která nastala v domovské zemi stěžovatelů po vpádu jejích vojsk na Ukrajinu dne 24. 2. 2022. Během této vojenské agrese dochází nejen k páčání zločinů proti míru a lidskosti okupační armádou vůči Ukrajině a jejímu civilnímu obyvatelstvu, nýbrž i k masivnímu potírání mezinárodně garantovaných základních práv vlastního
- Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

obyvatelstva orgány Ruské federace na jejím území a k vynucené účasti významné části jejích občanů na této útočné válce. Česká republika se přitom v reakci na zmíněnou vojenskou invazi připojila k celé řadě sankcí vůči Rusku a mnoha způsoby pomáhá Ukrajině při její obraně vůči agresorovi, takže je vnímána v domovské zemi stěžovateli jako nepřátelská země.“ (podtržení doplněno) Dále k tomu např. rozsudky NSS ze dne 10. 3. 2022 č.j. 10 Azs 537/2021-31 a ze dne 22. 4. 2022 č.j. 5 Azs 218/2020-28.

36. Rovněž je třeba v této souvislosti poukázat na rozsudek Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ze dne 26. 2. 2015, *Shepherd*, C-472/13, ECLI:EU:C:2015:117, který stanovil, že podle ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 musí být vykládána v tom smyslu, že „se vztahují na všechny příslušníky ozbrojených sil, včetně logistického nebo podpůrného personálu“, dále „se týkají situace, kdy by spáchání válečných zločinů v daném konfliktu předpokládala samotná vykonávaná vojenská služba, včetně situací, kdy by se žadatel o přiznání postavení uprchlíka účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímo, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů“ a v neposlední řadě „odepření výkonu vojenské služby musí být jediným prostředkem umožňujícím žadateli o přiznání postavení uprchlíka vyhnout se účasti na tvrzených válečných zločinech, a že pokud tedy tento žadatel nevyužil řízení za účelem získání postavení odpírače vojenské služby z důvodu svědomí, taková okolnost vylučuje jakoukoli ochranu podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83, ledaže uvedený žadatel prokáže, že neměl žádné řízení takové povahy ve své konkrétní situaci k dispozici.“ S rozsudkem ve věci *Shepherd* souvisí i rozsudek SDEU ze dne 19. 11. 2020, *EZ*, C-283/19, ECLI:EU:C:2020:945, týkající se odepření výkonu vojenské služby.
37. Je tedy rovněž obecně známou skutečností, že vojenská invaze Ruské federace na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese, v rámci které ruská vojska páchají zločiny proti míru a proti lidskosti a v jejímž důsledku přijala Česká republika společně s dalšími státy sankce proti Ruské federaci (viz také rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, č. 4364/2022 Sb. NSS). Je tedy zřejmé, že Ruská federace svými činy proti Ukrajině naplňuje zločiny a jednání ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (k tomu srov. např. rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2024 č.j. 40 Az 1/2024-28 či ze dne 31. 1. 2024 č.j. 40 Az 13/2023-22). V případě branné povinnosti v Rusku se tedy nejedná o plnění takové povinnosti v regulární armádě demokratického právního státu, které by bylo v souladu s mezinárodním právem (rovněž viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2023 č. j. 19 Az 16/2023-21).
38. To ostatně vyplývá i z podkladů shromážděných žalovaným, neboť dle Informace OAMP ze dne 8. 3. 2023, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, stav: březen 2023, bod 6, „[v] průběhu invaze se ruské jednotky včetně jednotek Ruskem podporovaných samozvaných entit na ukrajinském území – Doněcké a Luhanské republiky – dopustily řady činů, které jsou považovány a nyní i vyšetřovány jako válečné zločiny (např. znásilňování, mučení, mimosoudní popravy, únosy). Na jejich vyšetřování se podílí mimo jiné Mezinárodní trestní tribunál spolu s ukrajinskými úřady. Během vojenských operací uplatňují ruské a proruské jednotky taktiku „spálené země“ a ostřelují cíle (civilní, vojenské) po celé Ukrajině.“ Žalovaný však tuto část zprávy zcela opominul, nijak se s ní nevypořádal, v tomto smyslu je tak skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, v rozporu se spisem.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

39. Žalobce v řízení tvrdil, že základní vojenskou službu vykonal v období od 26. 6. 2020 do 25. 6. 2021, byl velitelem jednotky, následně byl zařazen do záloh, k tomu doložil vojenskou knížku a rozhodnutí o svém zařazení do záloh. Nebylo tak pochyb o tom, že žalobce je součástí ruských vojenských záloh. Dále tvrdil, že byl již vyhledáván ruskou vojenskou správou za účelem předání povolávacího rozkazu. V případě žalobce tak bylo namíste blíže posoudit, s přihlédnutím k výše uvedeným východiskům, zda jeho povolání do armády a případně též vyslání do bojů na Ukrajině za daných okolností může představovat pronásledování nebo vážnou újmu.
40. Soud považuje za nedostatečně zjištěný skutkový stav ohledně toho, zda a v jaké formě v současné době probíhá v Rusku mobilizace. Žalovaný zjistil ze shromážděných podkladů (neuvečeno konkrétně, z jakých), že dříve vyhlášená mobilizace již byla ukončena, jedinci tak v současné době nemohou být odvedeni do armády. Ze shromážděných podkladů obsahuje určité informace týkající se mobilizace pouze výňatek z informace Finské imigrační služby, ze které byla přeložena pouze otázka týkající se zacházení se záložníky vracejícími se ze zahraničí, žalovaný tedy zřejmě vycházel z této zprávy. Z tohoto výňatku z dané zprávy však neplnou žádné jednoznačné závěry ohledně trvání mobilizace v současnosti. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 31. 7. 2024 č.j. 2 Azs 163/2024-27, Finská imigrační služba v této zprávě uvádí, že se nepodařilo nalézt informace z veřejných zdrojů o tom, jak je na hranici zacházeno s vracejícími se záložníky, dále odkazuje na článek právníka M. K. ze dne 3. 11. 2022, podle něhož nelze určit, zda je návrat do Ruska bezpečný pro ty, kteří uprchli do zahraničí, navrátilí se nemohou být podle K. odvedeni do armády, neboť mobilizační kampaň skončila, ale mohou být odvedeni, pokud bude rozhodnuto o jejím pokračování, informace poukazuje též na výskyt nezákonné praxe, kdy policie v Rusku překračuje své pravomoci a odvádí osoby k vojenské komisi.
41. Lze tak shrnout, že závěr žalovaného o ukončené mobilizaci není dostatečně podložený, uvedená zpráva dostatečné odpovědi neobsahuje, součástí podkladů pro vydání napadeného rozhodnutí není ani žádná komplexní zpráva či analýza týkající se faktického aktuálního stavu mobilizace v Ruské federaci.
42. Žalobce přitom ve vyjádření ze dne 5. 9. 2023 namítal neúplnost a neaktuálnost shromážděných podkladů týkajících se mobilizace, uváděl konkrétní námitky týkající se zjištěného skutkového stavu, dle kterých byla nově zavedena možnost elektronického doručování povolávacího rozkazu, mobilizace dále určitou formou skrytě probíhá, protože je potřeba nahrazovat padlé vojáky v bojích na Ukrajině, další vlna mobilizace přijde, obavy z povolání žalobce jsou opodstatněné; k tomu připojil internetové odkazy na nové znění zákona o vojenské povinnosti a vojenské službě a na další materiály týkající se mobilizace. Žalovaný se však těmito tvrzeními a navrženými podklady vůbec nezabýval, poukazoval na komplexnost jím shromážděných podkladů, což však soud vyvrátil výše, nesprávně vyhodnotil, že se tato tvrzení nijak netýkají osobní situace žalobce. Tím však pochybil, neboť sám žalovaný dostatečně skutkový stav ohledně mobilizace nezjistil, žalobce přitom patřil do ruských vojenských záloh, tedy pro něj osobně byly tyto otázky relevantní a žalovaný se měl jeho tvrzeními a navrženými podklady řádně zabývat. Neobstojí závěr žalovaného, dle kterého je tvrzení žalobce o probíhající tajné mobilizaci pouhou spekulací, neboť žalovaný k těmto otázkám nic nezjišťoval a žalobcem označené podklady nijak nevyhodnotil.

43. Soud též upozorňuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2024 č. j. 2 Azs 26/2024-29, kde se uvádí: „V této souvislosti lze poukázat na závěr francouzského nejvyššího azylového soudu *Cour nationale de droit d'asile*, jenž v rozsudku ze dne 20. 7. 2023 č. 21068674 (dostupný na <http://www.cnda.fr/La-CNDA/Actualites/Russie-Les-Russes-ayant-refuse-de-participer-la-guerre-en-Ukraine-peuvent-obtenir-le-statut-de-refugie>) zmínil stanovisko Nejvyššího soudu Ruské federace ze dne 18. 5. 2023, podle něž je částečná mobilizace stále účinná, neboť dekret prezidenta neobsahuje žádné datum, které by stanovilo její konec, a dále navazující analýzu publikovanou v novinách *Novaja Gazeta*.“
44. Soud tak uzavírá, že podklady shromážděné žalovaným neposkytují dostačující a vyvážené informace týkající se stavu mobilizace v Rusku, což však bylo z hlediska žalobce jako osoby, která náleží do vojenských záloh, relevantní. Nebyl tak dostatečně zjištěn skutkový stav a nemůžou obstát ani závěry žalovaného, dle kterých nejsou u žalobce z důvodů obav z povolání do armády dány azylově relevantní důvody.
45. Žalobce v žalobě dále namítal, že může být v Rusku postižen za podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí, kdy Česká republika je Ruskem zařazena na seznam nepřátelských zemí. I tato námitka je důvodná. V řízení žalobce uváděl, že nesouhlasí s politikou Ruska, což dal najevo mj. i odjezdem a setrváním mimo Rusko, ruské úřady to takto budou vnímat. K tomu soud uvádí, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nijak nezabýval otázkou, zda žalobce může po svém návratu do Ruska nést nějaké negativní následky podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí, ani k těmto otázkám neshromáždil žádné podklady. Dle shromážděných zpráv přitom Rusko rozhodně nelze charakterizovat jako demokratickou zemi, kde by byla respektována lidská práva a žalobce v řízení vyjadřoval obavy, že by v Rusku mohl čelit problémům v souvislosti se svým pobýváním v České republice. Žalovaný tedy rovněž pochybil, pokud se možným postižením žalobce za podání žádosti o mezinárodní ochranu v zahraničí nezabýval, nezjistil k tomu skutkový stav a nepřijal žádné závěry. Těmito otázkami se tak bude zabývat v dalším řízení, kde se vypořádá i s tvrzením žalobce, že Česká republika je Ruskem zařazena mezi nepřátelské země, a s pokladem označeným žalobcem (viz pozn. č. 7 u žaloby).
46. V další námitce žalobce poukazoval na to, že mu měl být udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť je odpůrcem režimu a nesouhlasí s válkou na Ukrajině, což projevil účastí na demonstraci v X proti válce na Ukrajině a svým odjezdem z Ruska. V této části však napadené rozhodnutí ob stojí.
47. Žalobce v řízení vypověděl, že se účastnil pouze jediné demonstrace proti válce na Ukrajině, a to těsně po začátku války, bylo tam velké množství lidí, žalobce nebyl organizátorem, policie demonstraci rozháněla obušky a zadržela některé účastníky, žalobce byl také zasažen obuškem, ale podařilo se mu utéct, nebyl zadržen ani nijak ztotožněn zásahovými jednotkami. Jinak žádné problémy s ruskými státními orgány ani bezpečnostními složkami neměl, a to před ani po demonstraci, v květnu 2022 pak z vlasti vycestoval bez problémů, následně již svůj nesouhlas s režimem v Rusku nijak navenek neprojevoval.
48. Soud tak nezaujal výhrady k vyhodnocení žalovaného, který uvedl, že se jednalo pouze o ojedinělý incident, jiných aktivit se již žalobce v Rusku ani později v České republice neúčastnil, žádné potíže se státními orgány v Rusku obecně ani kvůli demonstraci neměl, nebyl z ničeho obviněn, ani trestně stíhán, neměl ani žádné potíže s vycestováním. Soud k tomu doplňuje, že žalobce dle svých slov z demonstrace utekl, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zadržen nebyl, neuvedl nic, co by indikovalo, že jeho účast byla ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami zaznamenána. S ohledem na to vše žalovaný nepochybil, pokud v této souvislosti dospěl k závěru, že žalobce nemá odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Soud rovněž poznamenává, že žádost žalobce byla podána dne 30. 5. 2022, dle přechodných ustanovení zákona č. 173/2023 Sb., který novelizoval s účinností od 1. 7. 2023 zákon o azylu, řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a řízení pravomocně neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posoudí dle dosavadního znění zákona o azylu; novelizované znění § 29 tak není nijak relevantní v případě žalobce.

49. Závěrem soud mimo rámec žalobních námitek poznamenává, že dle obsahu spisu je indikováno, že žalobce je též státním příslušníkem Ázerbajdžánu (kde se narodil a žil do roku 2016), neboť předložil žalovanému i cestovní pas tohoto státu. Tato otázka však nebyla v řízení zcela postavena najisto, neboť žalobce svou státní příslušnost Ázerbajdžánu jednoznačně nepotvrdil a předložený cestovní pas měl platnost do 14. 3. 2021.
50. Žalovaný ve vztahu k Ázerbajdžánu rovněž posuzoval, zda jsou u žalobce dány důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany. Žalobce nicméně důvody své žádosti věcně směřoval téměř výhradně k Rusku a s návratem do Ruska spojoval své obavy. Žalovaný, byť vyšel z toho, že žalobce je i státním příslušníkem Ázerbajdžánu, však již neposuzoval, zda žalobce případně může využít ochrany tohoto státu před pronásledováním či vážnou újmu mu hrozící ve státě jeho druhé státní příslušnosti tj. v Ruské federaci.
51. Otázka státního občanství, respektive dvojího či vícereho státního občanství je v kontextu mezinárodní ochrany významná. Mezinárodní ochrana je totiž krajním prostředkem ochrany práv žadatele, který nastupuje pouze v případě, že tuto ochranu není schopen či nechce vykonávat stát, jehož je žadatel občanem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2020, č. j. 7 Azs 267/2019-19). Pokud je tedy žadatel občanem vícera států, mezinárodní ochrana přichází na řadu až v situaci, kdy dojde k selhání ochrany ze strany všech států, jejichž státní občanství žadatel má. K tomu lze odkázat na čl. 1 písm. A odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. 7. 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. 1. 1967, která byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb.
52. V rozsudku ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018-30 se Nejvyšší správní soud zabýval podstatou mezinárodní ochrany a pojmu „uprchlík“, přičemž konstatoval, že *„již samotná podstata základního pojmu ‘uprchlík’, od kterého se uprchlické i azylové právo odvíjí, je založena na selhání a následném nahrazení ochrany státem původu. Předpokládá stav, kdy stát přestává být ve vztahu ke svému vlastnímu konkrétnímu občanu ochráncem a stává se tím, kdo ochranu před pronásledováním nechce nebo nemůže poskytnout, či dokonce toto pronásledování sám koná, podporuje nebo schvaluje. Pregnantně důležitost prvku ztráty ochrany ze strany státu původu ve vztahu k celé Ženevské úmluvě vyjádřil lord Hope v rozhodnutí Sněmovny lordů ze dne 6. 7. 2000, Horvath v. SSHD, když uvedl, že [o]becným smyslem Ženevské úmluvy je umožnit lidem, kteří již nepožívají ochrany státu z důvodů uvedených v Ženevské úmluvě, aby se mohli obrátit pro ochranu k mezinárodnímu společenství.“* Význam prvku ztráty ochrany domovského státu zdůrazňuje s odkazem na citované ustanovení Ženevské úmluvy jak ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudky ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, publ. pod č.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

1659/2008 Sb. NSS, či usnesení ze dne 4. 11. 2009, č. j. 9 Azs 38/2009 - 92), tak i česká doktrína (ČEPELKA, Č., JÍLEK, D., ŠTURMA, P. *Azyl a uprchlictví v mezinárodním právu*. MU Brno, 1997, str. 54).“

53. Rovněž je třeba poukázat na § 16 odst. 3 zákona o azylu: *Jako zjevně nedůvodná se dále zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany má více než 1 státní občanství a nevyužil ochrany některého ze států, jehož státní občanství má, pokud neprokáže, že z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a této ochrany využít nemohl.*
54. Bylo tedy namístě, aby žalovaný postavil najisto, zda žalobce skutečně bez pochyb je i státním příslušníkem Ázerbajdžánu a následně vyhodnotil, zda tento stát je schopen mu poskytnout ochranu před případným azylově relevantním nebezpečím ze strany druhého státu jeho státní příslušnosti.
55. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. zrušil a v souladu s § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaný vycházet z toho, že od povinnosti vykonat vojenskou službu jako občanskou povinnost je třeba odlišovat situaci, kdy by se žadatel mohl podílet na válečných zločinech a zločinech proti lidskosti a kdy by mohl být vystaven nepřiměřeným sankcím za nenastoupení výkonu služby, tyto aspekty je nezbytné v řízení o mezinárodní ochraně důkladně posoudit. Dále žalovaný v souladu s výše uvedeným dostatečně zjistí skutkový stav ohledně toho, zda, v jakém rozsahu a v jakých formách probíhá v Rusku aktuálně mobilizace, k tomu shromáždí relevantní, důvěryhodné a ucelené podklady, vyhodnotí tvrzení žalobce uvedená ve vyjádření ze dne 5. 9. 2023 a v něm označené podklady; pokud ze zjištění žalovaného vyplyne, že by žalobci v případě návratu hrozilo (s požadovanou mírou pravděpodobnosti) povolání k výkonu vojenské služby popř. do bojů na Ukrajině, musí se žalovaný zabývat dále podmínkami jejího výkonu, možnostmi odepřít výkon služby, následky odepření výkonu služby (ať již legálního, nebo nelegálního) atd. Žalovaný se rovněž bude zabývat tím, zda žalobci v případě návratu do Ruska hrozí nebezpečí vážné újmy z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice.
56. Soud neprováděl k důkazu rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 24. 7. 2023, č. j. MV-7951-10/OAM-2023 o správním vyhoštění, neboť žalobce to výslovně nenavrh, ani k němu nesměrovala žádná žalobní tvrzení.
57. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu) a náhradu hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 6 800 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 23. října 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.